

ПРОПОЗИЦІЇ
Міністерства юстиції України
до проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких
законодавчих актів України щодо спрощення процедури розгляду
судових справ, пов'язаних із захистом прав дітей», внесеного на
розгляд Верховної Ради України народними депутатами України
Рябухою Т.В., Дирдіним М.Є. та іншими
(реєстр. № 3206 від 12.03.2020)

перше читання

Міністерство юстиції України **не підтримує** проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення процедури розгляду судових справ, пов'язаних із захистом прав дітей» (далі – проєкт Закону), та в межах компетенції повідомляє про такі зауваження до нього.

Проєктом Закону пропонується, зокрема, статтю 312 Цивільного процесуального кодексу України (далі – ЦПК) доповнити частиною четвертою, відповідно до положень якої підготовче засідання у справах про усиновлення не проводиться.

Стосовно цього зазначаємо, що згідно з частиною першою статті 196 ЦПК для виконання завдання підготовчого провадження в кожній судовій справі, яка розглядається за правилами загального позовного провадження, проводиться підготовче засідання.

Проте положеннями частини другої статті 293 ЦПК визначено, що справи про усиновлення розглядаються в порядку окремого провадження, а отже підготовче засідання у таких справах не проводиться.

З урахуванням викладеного та з метою уникнення збігу нормативних положень вважаємо недоцільним доповнення статті 312 ЦПК вказаним положенням.

Крім того, проєктом Закону пропонується доповнити частину першу статті 354 ЦПК новим абзацом, яким визначити, що апеляційна скарга на рішення суду про усиновлення дитини подається протягом десяти днів з дня його проголошення.

Оскільки при цьому не пропонується скорочення строку оскарження ухвал, постановлених в процесі розгляду справ зазначеної категорії, відповідно до частини першої статті 354 ЦПК вони будуть оскаржуватись у загальному порядку протягом п'ятнадцяти днів, тобто у строк, більший ніж для оскарження рішення суду.

Також запропоновані зміни можуть призвести до ускладнення подання апеляції на зазначене рішення, внаслідок чого можуть бути порушені як права сторін справи на апеляційне оскарження, так і права та законні інтереси дитини.

Таким чином, з метою прискорення розгляду справ про усиновлення, вважаємо за доцільне доопрацювати проєкт Закону в частині визначення

строку на оскарження ухвал, постановлених в процесі розгляду вказаної категорії справ.

Також проектом Закону пропонується доповнити частиною четвертою статтю 242 Сімейного кодексу України (далі – СК), якою передбачити, що у разі скасування усиновлення з підстави, зазначеної у пункті 1 частини першої статті 238 цього Кодексу, суд вирішує питання про позбавлення усиновлювача батьківських прав стосовно цієї дитини.

Разом з тим у пункті 1 частини першої статті 238 СК йдеться про те, що усиновлення може бути скасоване за рішенням суду, якщо воно суперечить інтересам дитини, не забезпечує їй сімейного виховання.

Вказані зміни вже врегульовано чинними нормами СК, до того ж більш широко у статті 239 СК, згідно з якою у разі скасування усиновлення припиняються на майбутнє права та обов'язки, що виникли у зв'язку з усиновленням між дитиною та усиновлювачем і його родичами.

Враховуючи, що одночасно зі скасуванням усиновлення припиняються й батьківські права щодо дитини, потреба у внесенні запропонованих змін до статті 242 СК відсутня.

Додатково зазначаємо, що пунктом 2 статті 1 Указу Президента України від 30.09.2019 № 721 «Про деякі питання забезпечення прав та законних інтересів дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, розвитку та підтримки сімейних форм виховання дітей» на Кабінет Міністрів України покладено завдання щодо розробки в шестимісячний строк з урахуванням положень Європейської конвенції про здійснення прав дітей законопроекту, спрямованого на забезпечення скорочення процесуальних строків судового розгляду справ, що стосуються усиновлення, встановлення опіки, піклування, позбавлення батьківських прав, відібрання дитини від батьків без позбавлення їх батьківських прав, та внесення відповідного законопроекту в установленому порядку на розгляд Верховної Ради України.

У зв'язку з цим Міністерством юстиції України підготовлено проект Закону України «Про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України щодо скорочення строків розгляду судом справ, пов'язаних із захистом прав дітей, та вдосконалення порядку розгляду справ окремого провадження», який 24.04.2020 зареєстровано у Верховній Раді України за № 3386.

Проект Закону України в комітетах та на пленарних засіданнях Верховної Ради України супроводжуватиме заступник Міністра юстиції України відповідно до розподілу функціональних повноважень.

Міністр

Денис МАЛЮСЬКА

_____ 2020 року